

*Дзензерський Микола Валерійович,
магістрант,
Академія Вища школа бізнесу в Домбровій Гурничі (Польща);
науковий керівник:
Іващенко Оксана Андріївна,
кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економіки та менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності,
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

КОРПОРАТИВНИЙ ВЕНЧУРНИЙ ФОНД ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ПОТЕНЦІАЛУ КОМПАНІЇ

Поняття «корпоративне венчурне інвестування» (КВІ) в зарубіжній теорії і практиці має різні трактування. Як правило, під КВІ розуміється діяльність венчурного фонду (КВФ), створеного корпорацією, з метою пошуку привабливих для інвестування проектів (як всередині самої корпорації, так і поза нею) та інвестування в них коштів. Незважаючи на те, що венчурні фонди фінансуються корпораціями, їх керуючі компанії можуть залучати і кошти сторонніх інвесторів (зі схвалення керівництва корпорацій). Іноді управління фондом віддається на аутсорсинг сторонній керуючій компанії. Однак корпорація зберігає контроль за напрямком інвестицій, вводячи своїх представників до ради директорів управляючої компанії.

В той же час, деякі корпорації вдаються до варіанту інвестування без створення спеціалізованої інвестиційної одиниці в своєму складі. Порівняння прямих інвестицій та інвестицій через корпоративні венчурні фонди представлено в таблиці [1].

Таблиця

Порівняльна характеристика прямих інвестицій та інвестицій через корпоративні венчурні фонди

Критерій	Прямі інвестиції	Корпоративний венчурний фонд
1	2	3
Тип інвестування	Корпорація інвестує в створювані в її межах проекти / компанії шляхом участі в акціонерному капіталі	Корпорація створює корпоративний венчурний фонд, який здійснює пошук перспективних об'єктів та інвестує в них
Механізми інвестування	1. Інвестиційний комітет корпорації 2. Квазі-фонд, який повністю підпорядковується топ-менеджерам корпорації і управляється ними.	1. Внутрікорпоративна організація, яка характеризується операційною самостійністю і має представників корпорації в своїй раді директорів.

1	2	3
	3. «Спін-оф» 4. Організація стратегічних альянсів з інвестиційними компаніями	2. Фонд, управління яким передається кваліфікованим фахівцям (на аутсорсинг) 3. Кептивний фонд, який професійно управляється з метою залучення засобів сторонніх інвесторів
Характеристики проектів	Створення та розвиток компаній, надання їм суттєвої організаційної, юридичної та технічної допомоги. Можливе залучення в компанії коштів сторонніх венчурних інвесторів при фінансових гарантіях зі сторони корпорації	Інвестування в малі інноваційні компанії, які здійснюють свою діяльність в секторах, що представляють стратегічний інтерес для корпорації. Можливе встановлення партнерських відносин з корпорацією

Корпоративне венчурне інвестування іноді здійснюється в підрозділи підприємства або в нові компанії, які створюються всередині корпорації командами, що реалізують інноваційні проекти («внутрішні венчури»). Прикладом виходу з інвестованої компанії може розглядатися виділення команди проекту в окреме незалежне підприємство «спін-офф» (spin-off company), проте в силу стратегічної спрямованості таких інвестицій в значній кількості випадків процедура виходу взагалі не здійснюється.

КВІ розглядаються корпораціями як елементи, скоріше, інноваційної стратегії, ніж фінансової, хоча варто врахувати, що фінансові мотиви є основою для інвестиційних рішень. Такі інвестиції дають корпораціям можливість:

- скоротити витрати на придбання технологій;
- розподілити ризики по розробці та впровадженню нових технологій з розробником технології і партнерами по стратегічному альянсу;
- мати доступ до інформації про останні досягнення науки і техніки;
- розвивати проекти, які не відносяться до основної сфери діяльності корпорації, і отримувати додаткові доходи;
- розвивати компетенції персоналу та підприємницьку організаційну культуру.

В останні роки серед переваг КВФ виділяють також реалізацію функцій соціальної відповідальності бізнесу (наприклад, через створення нових робочих місць, розвиток кар'єри працівників корпорації, ліквідацію негативного впливу в ході основної діяльності) [2].

Ці численні переваги обґрунтовують прихильність великих корпорацій до формування різних моделей КВФ.

В сучасних умовах швидких технологічних змін у компаній з'являється ще один серйозний стимул для розвитку інноваційного потенціалу за допомогою венчурних інвестицій. Для зміцнення конкурентних переваг компанії змушені освоювати і розвивати нові технології, оскільки по іншому в разі зміни технологічної бази виробництва вони не зможуть забезпечити свою конкурентоспроможність. Нові знання та технології є продуктом як внутрішніх

досліджень, так і різного роду стратегічних альянсів, а також купуються компаніями в процесах технологічного трансферу.

Венчурний підхід до розвитку бізнесу є підприємницьким, інноваційним та суперечить консервативному укладу великих корпорацій. Це протиріччя стало джерелом серйозних перешкод для розвитку корпоративного венчурного бізнесу, найбільш серйозними з яких є наступні [3]:

– неможливість чітко визначити роль і місце корпоративних інвестицій в загальній стратегії розвитку бізнесу. Помилки і невдалі проекти властиві венчурному бізнесу. Менеджмент компанії, враховуючи взаємозв'язок її грошових потоків і необхідність виведення коштів з основної діяльності, неминуче налаштовується на успіх, а невдалі проекти розглядає як марнування коштів. Це викликає сумніви в результатах діяльності корпоративних венчурів, а також в доцільності корпоративних венчурних інвестицій;

– короткий період часу, протягом якого очікуються результати. Період існування професійного венчурного фонду в середньому становить 10 років. Корпорації в більшості випадків обмежуються п'ятирічним стратегічним плануванням, а період бюджетування складає по інвестиційним проектам трирічний термін. Якщо ж корпорація знаходиться під тиском конкуренції або інших загроз, то її потреба в швидких результатах посилюється, що змушує менеджерів здійснювати тиск на корпоративні венчури або визнавати їх недоцільність;

– недооцінка ризику, пов'язаного з венчурними проектами, що призводить до великої кількості невдач;

– недостатня гнучкість корпоративних процедур, що проявляється, наприклад, при необхідності відхилення від плану або внесення значних змін до затвердженого бюджету.

Всі ці проблеми в сукупності зі значними ризиками, властивими венчурному бізнесу як виду діяльності взагалі, призводять до незадовільних результатів роботи великої кількості корпоративних венчурних програм.

Таким чином, основними відмітними характеристиками корпоративних венчурних проектів виступають: невизначеність, ризик, новизна продукції або ринку, висока значимість для організації.

Список використаних джерел

1. Рогова Е. М. , Ткаченко Е. А. , Фияксель Э. А. Венчурный менеджмент. Москва: Издательский дом Высшей школы экономики, 2011. 440 с.

2. Как устроен венчурный фонд. URL: <https://vc.ru/finance/67606-kak-ustroen-venchurnyy-fond-s-komentariyami/>

3. Каширин А. И., Семенов А. С. Инновационный бизнес. Венчурное и бизнес-ангельское инвестирование. Москва: Дело, 2016. 260 с.